

साखर/साखरेचा पाक/ऊसाचा रस/बी-
हेवी/सी-हेवी मळीपासून इथेनॉल निर्मिती
करून त्याची आसवनीच्या टाक्यांमध्ये
साठवणूक करण्यास तसेच, प्रमाणित
करून विक्री करण्यास मान्यता
देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : डिवायएस ०१२३/प्र.क्र.०५/राउशु-२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- ३१ जानेवारी, २०२३.

वाचा :-

१. भारत सरकारच्या ग्राहक संरक्षण, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय यांचे कार्यालयीन आदेश क्र. S.O. ४१४९ (E)/Ess.Com./Sugarcane, दि. १९.११.२०१९.
२. भारत सरकारच्या ग्राहक संरक्षण, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय यांचे कार्यालयीन आदेश क्र. ४/१/२०१८-(BP&E), दि. २२.११.२०१९.
३. गृह विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : डिवायएस-०९२०/प्र.क्र.१६३/राउशु-२, दि.१४.१०.२०२०
४. भारत सरकारच्या ग्राहक संरक्षण, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय यांचे कार्यालयीन आदेश क्र. S.O.२०७१ (E), दि. ३१.०५.२०२१.
५. भारत सरकारच्या ग्राहक संरक्षण, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय यांचे कार्यालयीन आदेश क्र. ४/१/२०१८- (BP&E)(Part), दि. १३.०१.२०२२.
६. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क यांचे पत्र क्रमांक : डिवायएस ११२०२०/१९२३८/१६८/चार, दि. ०९.०१.२०२३

प्रस्तावना :-

साखर कारखान्यांना ऊसाचा रस, साखर किंवा साखरेचा पाक यापासून इथेनॉल उत्पादनास केंद्र शासनाने उपरोक्त संदर्भ क्रमांक १ येथे नमूद ऊस (नियंत्रण) सुधारणा आदेश, २०१९ दि. १९.११.२०१९ अन्वये मान्यता दिली आहे. तसेच, उपरोक्त संदर्भ क्रमांक २ येथे नमूद दि. २२.११.२०१९ रोजीच्या आदेशान्वये, इथेनॉल निर्मितीसाठी साखर कारखान्यांनी आणि आसवनींनी अंमलात आणावयाच्या मार्गदर्शक सुचना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या आहेत. केंद्र शासनाच्या

उपरोक्त संदर्भ क्रमांक १ व २ येथे नमूद आदेशास अनुसरून, साखर/साखरेचा पाक/ऊसाचा रस/बी-हेवी/सी-हेवी मळीपासून इथेनॉल निर्मिती करून त्याची आसवनीच्या टाक्यांमध्ये साठवणूक करण्यास तसेच, प्रमाणित करून विक्री करण्यास मान्यता देण्याबाबतचे धोरण राज्य शासनाने संदर्भ क्रमांक ३ येथे नमूद दिनांक १४.१०.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निश्चित केले आहे. सदर शासन निर्णयातील अनुक्रमांक ६ मधील अट क्र. १९ अन्वये, राज्यात बी- हेवी मळीपासून इथेनॉलचे उत्पादन घेऊ इच्छिणा-या स्टँड अलोन आसवनींना मळी वगळता अन्य उप-पदार्थापासून इथेनॉलचे उत्पादन घेता येणार नाही, या अटीवरच परवानगी देण्यात येईल, असे नमूद करण्यात आले आहे.

उपरोक्त संदर्भ क्रमांक १ ते ३ येथे नमूद केंद्र शासन व राज्य शासनाच्या आदेशानुसार, राज्यातील एकल घटक आसवनींना (Stand alone Distilleries) केवळ मळीपासून इथेनॉल निर्मितीस परवानगी असून ऊसाचा रस/सिरप पासून इथेनॉल निर्मितीची परवानगी नाही.

आता, संदर्भ क्रमांक ४ येथे नमूद दि. ३१.०५.२०२१ रोजीच्या आदेशान्वये केंद्र शासनाने, संदर्भ क्रमांक १ येथे नमूद दि. १९.११.२०१९ रोजीच्या आदेशामध्ये सुधारणा केल्या आहेत. तसेच, संदर्भ क्रमांक ४ येथे नमूद दि. ३१.०५.२०२१ रोजीच्या आदेशाबाबत संदर्भ क्रमांक ५ येथे नमूद दि.१३.०१.२०२२ रोजीच्या आदेशान्वये, स्वतःचे साखर कारखाने असणारे घटक आणि स्वतःचे साखर कारखाने नसणारे घटक यांच्याकरिता ऊसाच्या रसापासून मद्यार्क/इथेनॉल निर्मितीबाबत खुलासा सादर केला आहे. केंद्र शासनाने नव्याने दिलेल्या निदेशास अनुसरून, संदर्भ ३ येथे नमूद शासन निर्णयामध्ये बदल करण्याची आवश्यकता असल्याचे आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क यांनी उपरोक्त संदर्भ क्रमांक ६ येथे नमूद दिनांक ०९.०१.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये कळविले आहे. त्यास अनुसरून गृह विभाग, शासन निर्णय दिनांक १४.१०.२०२० मध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याअनुषंगाने, शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे :

शासन निर्णय :-

साखर/साखरेचा पाक/ऊसाचा रस/बी-हेवी/सी-हेवी मळीपासून इथेनॉल निर्मिती करून त्याची आसवनीच्या टाक्यांमध्ये साठवणूक करण्यास तसेच, प्रमाणित करून विक्री करण्यास मान्यता देण्याबाबत केंद्र शासनाच्या धोरणाच्या अनुषंगाने निर्गमित केलेल्या संदर्भ क्रमांक ३ येथे नमूद गृह विभाग, शासन निर्णय दि. १४.१०.२०२० मधील अनुक्रमांक ६ मधील अट क्रमांक १९ याद्वारे वगळण्यात येत असून त्याऐवजी खालील अट समाविष्ट करण्यात येत आहे :-

“१९. ज्या घटकांकडे स्वतःचे साखर कारखाने आहेत अशा घटकांना थेट ऊसाच्या रसापासून मद्यार्क निर्मितीस परवानगी देण्यात यावी. तसेच, ज्या घटकांकडे स्वतःचे साखर कारखाने नाहीत अशा एकल घटक आसवनींना (Stand alone distilleries), इथेनॉल ब्लेंडिंग प्रोग्राम अंतर्गत तेल कंपन्यांना पुरवठा करण्यासाठी केवळ साखर कारखान्यांकडून खरेदी केलेल्या ऊसाचा

रस/सिरपपासून इथेनॉलचे उत्पादन घेण्यास परवानगी देण्यात यावी. मात्र, खांडसरी युनिट हे ऊस (नियंत्रण) आदेश, १९६६ अंतर्गत येत नसल्याने इथेनॉल ब्लेंडिंग प्रोग्राम कार्यक्रमांतर्गत तेल कंपन्यांना इथेनॉलचा पुरवठा करण्यासाठी खांडसरी युनिटमधून ऊसाचा रस/सिरप खरेदी करण्याची परवानगी असणार नाही.”

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०१३११७५५५२९६२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकीत करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(यु. ब. अजेटराव)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री/मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
३. मा.मंत्री, राज्य उत्पादन शुल्क, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
५. प्रधान सचिव (राउशु), गृह विभाग, यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
६. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई -२३.
७. साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
८. सर्व विभागीय उपआयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.
९. सर्व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.
१०. राउशु-२ (संग्रहार्थ).